

Sisukord

KODU 9

- Kas kass on metsik või kodustatud?
Mida ta mõtleb? 9
- Kas kassi tuleks varakult sotsialiseerida? 16
- Kas kass tahab meiega koos elada? 22
- Kas kass on inimese parim sõber? 27
- Kas kass tahab teise kassiga sõbrustada? 31
- Kas kass peab alati oma tahtmist saama? 41
- Kas kass ravib meid? 46
- Kas kassipoja pealt on näha, milliseks kujuneb ta
täiskasvanult? 53
- Kas kassilaps vajab sama palju hoolt kui inimlaps? 61
- Kas kass ja väikelaps on ohutu kooslus? 69
- Kas kass tahab reisida? 74

JÄRGLASED 83

- Kas kass tahab emaks saada?
Aga isaks? 83
- Kas kass elab pärast viljatuks opereerimist
täisväärtuslikku elu? 90

MAAILMATUNNETUS 97

- Kas kass näeb ja kuuleb nagu inimene? 97
- Kas kass tunneb ja mäletab? 101
- Kas kass maitseb lõhnu? 104
- Kas kass on akrobaat? 114

KÄITUMINE 121

- Kas kass annab häälitsemise ja nühkimisega märku, et tahab suhelda? 121
- Kas kass väljendab tundeid kehakeeles? 126
- Kas kass armastab silitamist? 133
- Kas kass karistab meid sellega, et pissib valesse kohta või kratsib diivanit? 138
- Kas kass tahab õppida? 143
- Kas kass vaevleb igavuse käes? 148
- Kas kass tahabki ainult süüa ja magada? 152
- Kas kass on konservatiiv? 154
- Kas kass vajab (mitut) liivakasti? 156
- Kas kass tahab meiega mängida? 160

SÖÖTMINE 169

- Kas kass on lihasööja või saaks ta olla ka vegan? 169
- Kas kass on kiskja? 172
- Kas kass peab saama iga kell süüa? 180
- Kas kass võib söögiga mängida? 184
- Kas kass joob piisavalt? 187
- Kas kass võib süüa igasugust kassisööta? 191

TERVIS 197

- Kas kass vajab parasiiditõrjet? 197
- Kas kass vajab vaktsiine? 204
- Kas kass läheb loomakliinikusse rõõmuga? 209
- Kas kass peab loomaarsti juures käima? 212
- Kas kass on haige? 214
- Kas kass on valudes? 217
- Kas kass on paksuks läinud? 220
- Kas kass peabki karvapalle oksendama? 226
- Kas kass on stressis? 229
- Kas kass saab stressist põiepõletiku? 236
- Kas kass võib saada mürgistuse? 241

HOOLDUS 247

- Kas kass võiks olla maailmameister ka lakkumises? 247
- Kas kass vajab kammimist ja pesu? 252
- Kas kass vajab küüniseid? 255
- Kas kass hoolitseb ise oma hammaste eest? 258
- Kas kass liigub piisavalt? 264
- Kas kass peab õues käima? 268
- Kas kass peab olema kiibitud? 272
- Kas kass on vanaks jäänud? 274

Autoritest 283

Kasutatud kirjandus 285

Kassi hääldatus „näu” teistes keeltes 287

KODU

01

Kas kass on metsik või kodustatud? Mida ta mõtleb?

See küsimus on painanud paljusid loomeinimesi. Rootsi luuletaja Werner Aspenström on väitnud, et teda motiveeris ja inspireeris luulet looma just tema kass. T. S. Elioti luulekogu „Old Possum’s Book of Practical Cats” põhjal sündis kõigepealt Alan Rawsthorne’i muusikaline lavalugu „Practical Cats”, hiljem juba kogu maailmas laineid löönud Andrew Lloyd Webberi muusikali „Kassid” libreto. Doris Lessing aga kirjutas aastate jooksul terve kassilugude sarja.

Ühest küljest kodusoojuse sümbol – õdusas toas küdeva kamina paistel peesitab nurruv kass. Tule ja silita, viska end tema kõrvale maha, tunneta kamina soojust ja kassi energiat, rahustav nurrumine uinutab. Turvaline ja mõnus.

Järgmisel hetkel saad hammustada, kass kihutab kardinapuule, kõõlub seal, vahib vihaselt ja turtsub. Hea on, kui põhjusega (inimese arvates). Näiteks astus tuppa koer. „Vuih!” Reageerib nagu kurjast vaimust vaevatud. Meie, inimesed, ei saa millestki aru, aga kass käitub kui pöörane. Malbest lemmikust pole jälgegi. Järgmisel hetkel pikutab ta uuesti kamina ees, kõht meie poole pööratud – tule ja silita. Kas nii käitub üks ontlik koduloom?

Meid võib hämmastada, milliseks muutub kass õues. Kiskja ärkab temas sekunditega. Õuekassid murravad linde, närilisi (peamiselt hiiri ja rotte), kahepaikseid, oravaid ja usse, isegi nahkhiiri. Igal aastal murravad kassid tohutult rohkem elusolendeid, kui meie, inimesed, ise nähtu põhjal arvata oskaksime.

Väga vastuoluline loom. Niiviisi käituvat inimest kahtlustatakse vist bipolaarsuses.

Enne kui hakkame kassi süüdistama, vaatame, mida ütlevad teadlased. Uued uurimused viitavad, et inimene ei ole veel kassi korralikult kodustanudki. Me lihtsalt oleme leppinud kassi omadustega ja kass omalt poolt on leppinud meie eluviisiga.

Kass on väidetavalt viimane koduloom, kes inimese juurde elama asus. Kuidas see juhtus?

Kaslased on arengulooliselt kiskjate kõige noorem rühm ning kõigil kaslastel on palju ühiseid jooni. Nad on kõige enam lihasöömisele orienteerunud. Nende liikumisviis ja jahipidamine on sarnased, olgu nad suured nagu lõvi ja tiiger või väikesed nagu mustjalg, kes on väikseim kaslane ja elab Aafrikas.

Kassi eellane on olnud osav allüürnik – kolib sisse, kui koht on puhas ning ümbruskonnas jagub piisavalt toitu. Näiteks mägraargu, sest on teiste liikide suhtes tolerantne. Viljahoidlad osutusid vägagi sobivaks – kuiv ruum ja värske õhk. Kass võttis need kasutusele ning sai kaasavaraks inimese. Seega võib väita, et hoopistükis kass kodustas inimese.

Charles Darwin ütles juba XIX sajandi lõpul, et kodustatud loomadel on sarnaseid jooni: nende aju on metsiku looma omast väiksem ja nad näevad lapsikud välja. Inimene on aretanud hästi käituvaid isendeid ning saanud sellega ühtlasi armsa väljanägemise ja väiksema ajuga looma.

Esimene uurimus kassi genotüübi kohta avaldati 2014. aastal Ameerika ajakirjas Proceedings of the National Academy of Sciences. Uuritav oli emane Abessiinia kass.

Kui võrreldi 22 eri tõust ja eri paigus elava kassi genoomi kassi

metsikute eellaste (kaks Euroopa metskassi *Felis silvestris silvestris* ja kaks Lähis-Idas elava *Felis silvestris lybica*) omaga, leiti vähemalt 13 erinevust ning just neis geenides, mis mõjutavad käitumist nii, et loom kardab vähem imelikke olukordi ja õpib kiiremini uusi asju, kui saab preemiaks toitu. Kui võrrelda koera ja kassi genoomi, siis kass on läbinud palju vähem muutusi ning need on tekkinud hiljem. Artiklis tõdetakse, et kass ei ole samal viisil aktiivselt kodustatud nagu koer ja teised koduloomad. Kass on lihtsalt tulnud ja jäänud ning inimene on sellega leppinud (niivõrd-kuivõrd, kui mõelda keskaegse kassi-vaenamise peale).

Kassidel ei ole nii palju tuge kui koertel. 40–50 kassitõust enamik on aretatud viimase 75 aasta jooksul. Esimesel kassinäitusel Londoni Kristallpalees 1871. aastal oli esindatud vaid viis tõugu.

Kassi algupärast annavad aimu DNA-uuringud. Ajakirjas Science 2007. aastal avaldatud artikli (Driscoll jt) põhjal põlvneb kodustatud kass metskassist (*Felis silvestris*), kelle alamliike elab Euroopas (*Felis silvestris silvestris*), Aafrikas ja Lähis-Idas (*Felis silvestris lybica*) ning Aasias (*Felis silvestris ornata*), sealhulgas Hiinas (*Felis silvestris bieti*).

Vanimad kassilood on leitud inimasustusest Küproselt ja Palestiinast 9500–8700 aastat tagasi. Metskassi DNA põhjal tema põlvnemist ja käitumisseoseid uurinud Carlos Driscoll Oxfordi Ülikoolist on oma teadusartiklis väitnud: „Metskass on kodustamiseks täiesti ebatõenäoline kandidaat. Ta ei söö midagi muud peale liha, elab üksi ja kaitseb oma piirkonda nii, et on sellega rohkem seotud kui inimene, talle ei ole võimalik õpetada mitte mingisugust tööd ja ta ei ole üldsegi nii hea hiirepüüdja, kui arvatakse – kui võrrelda näiteks terjeri või tuhkruuga. Seetõttu ongi tõenäolisem, et maaharijad mitte ei kodustanud kassi, vaid talusid teda. Mingit kasu temast ju ikkagi oli.”

Põlluharimine saigi kassi ja inimese tihedama koostöö aluseks, sest viljaaidad meelitasid ligi hiiri ja rotte ning need omakorda kasse kui näriliste looduslikke vaenlasi. Aga hiirte ja rottide püüdmiseks olid omal ajal ka teised loomad – tuhkur, nirk, taltsutatud Aafrika metskass, jaguarundi.

Egiptuse kassikultusest laia maailma

Egiptuses oli kass suure au sees. Legend kassipealisest jumalannast Bastetist ja lõvipealisest jumalannast Sehmetist räägib, kuidas Sehmet tahtis inimkonna hävitada, aga Bastet, kes leiutas õlle, suutis selle ära hoida. Nimelt oli õhtul liialt õlut pruukinud Sehmetil hommikul muid muresid kui maailma hävitamine. Teine legend räägib päikesejumal Ra'st, kes öösiti sõudis kassina maa-alusel Niilusel. Vana-Egiptuse kontekstis võib rääkida lausa kassikultusest. Kassi peeti pühaks ja teda ümbritseti suure austusega. Tulekahju korral päästeti majast kõigepealt kass. Kassi tapmise eest oli ette nähtud surmanuhtlus, kuid muumiate uurimisel on selgunud, et esines ka kasside ohverdamist. Kassimuumiaid on leitud põhiliselt templitest, aga ka spetsiaalsetelt kassikalmistutelt, kust on avastatud sadu ja tuhandeid palsameeritud kasse, kes on maetud puidust, pronksist või isegi kullast kirstudes. Kui britid XIX sajandil Egiptust uurides leidsid hulganisti kassimuumiaid, siis ei osanud nad nendega muud peale hakata, kui kasutasid neid kütteks. See fakt neile au küll ei tee.

Egiptuses oli surmanuhtluse ähvardusel keelatud kasse maalt välja viia, kuid meremeeste kaudu jõudis kass siiski Kreekasse ja sealt Rooma. Sealgi imetleti kassi algul kui haruldust, keda võisid endale lubada vaid patriitsid ja rikkad kaupmehed, kes pidasid teda eksootilise lemmikloomana. Hiljem levik laienes – enamikust roomlaste küladest ja linnadest on leitud ka kassiluid. Kui läänegoodid V sajandi algul Rooma vallutasid, rändas kass koos sõjameestega üle Alpide Lääne-Euroopasse. Sealgi oli ta imetusobjekt, kuid levis suhteliselt aeglaselt. Näiteks Inglismaale jõudis alles X sajandil (esimesed kirjed kodukasside kohta Briti saartel pärinevad aastast 936, kui Lõuna- ja Kesk-Walesi prints Howell sätestas kasside kaitse seaduse) ja XII sajandil Kiievisse. Skandinaavias omandas kass koduses majapidamises tänapäevani säilinud praktilise tähtsuse VIII–XI sajandil. Nimelt oletatakse, et just ligikaudu sel ajal ilmusid siinsetele aladele ka koduhiir ja kodurott, kelle levikut soodustas järjest elavnev kaubandus.

Arheoloogiliste leidude põhjal on oletatud, et nii Baltimaades kui ka Skandinaavias jäi kodukass suhteliselt haruldaseks loomaks kuni viikingiajani või isegi keskajani. Esimese aastatuhande teise poolde kuuluvaks võib arvata üksikud Tartu linnuselt, nooremasse rauaaega aga kaks Varbola linnamäelt leitud kassiluud. Mõned kassiluud on päevavalgele tulnud ka Otepäält, kuid need võivad olla keskaegsed.

Läti ja Leedu muinasaegsetelt linnamägedelt on samuti leitud väga vähe kassiluid. Linnade keskaegses luuaineses on kass juba kõikjal esindatud, leitud on nii noorte kui ka täiskasvanud isendite jäänuseid.

Arvukuse suurenedes hakati kassi Euroopas hindama peamiselt kui viljaaitade valvurit. Hea hiirepüüdja olevat X sajandil maksnud peaaegu niisama palju kui varss. Kuna tollal oli kogu Euroopa hädas rottidega, kes hävitasid vilja ja kandsid edasi nakkushaigusi, oli kass inimese jaoks kasulik abimees.

Aeg, mil puutumatu hiirepüüdja võis rahulikult elada, lõppes Lääne- ja Lõuna-Euroopas siis, kui kirik XV sajandi lõpul nõiajahti alustas. 1484. aastal nõudis paavst Innocentius VIII kõikide kassiarmastajate kui nõidade põletamist. Kasside õist hiilimist seostati kuradi, nõiduse ja üleloomulike võimetega muuta ilma, ravida haigusi jne. Arvati, et nõiad saavad soovi korral võtta kassi kuju. Eriti kahtlane tegelane oli vana naine musta kassiga. See oli piisav argument tuleriidale sattumiseks.

Alles XVII sajandil sai kass jälle kass olla ning leidis endale laevadel koha asendamatu hiirepüüdjana. Tema maine hakkas tasapisi tõusma ning Victoria ajastul peeti teda taas lemmikloomana. Esimene tõukassinäitus toimus Londoni Kristallpalees 1871. aastal, mille korraldajad soovisid muuta avalikkuse suhtumist kassidesse. Seal olid väljas Briti lühikarvalised ja Pärsia kassid, aga ka kaks hiljuti Inglismaale toodud siiamit, Mani kass ja Šoti metskass. Ning umbes samal ajal tutvustati Ameerika Ühendriikides Uus-Inglismaal toimunud kassinäitusel Meini kassi kui uut tõugu. 1927. aastal asutati Londonis kassikaitseühing Cats Protection League, mille eesmärgiks oli edendada kasside heaolu Suurbritannias.

Kodukass, maakass ja kodutu kass

Kuigi kassi välimus on vähe muutunud, on kasside elustiilis väga suured erinevused sõltuvalt sellest, kuhu nad on elama sattunud. Kodukassi, maakassi ja kodutu kassi vahel puudub selge piir.

- Kodukassiks peetakse kassi, kes elab majapidamises ning keda omanik toidab ja kaitseb. Kodukass võib olla selline, keda lastakse vahel õue, aga ka selline, kes veedab kogu elu siseruumides.
- Maakassideks nimetatud elavad maamajapidamistes ja alati rühmana. Nad magavad harva majas ja saavad inimeselt vaid mõnikord toitu. Maakassi ja kodukassi piir on üsna varieeruv.
- Kodutu või metsik kass ei luba inimest enda lähedale ja püsib elus ilma inimese abita. Selline kass on vangistuses agressiivne või väga hirmunud. Kodutud kassid kas juba sünnivad metsikute kasside järglastena või muutuvad hüljatud kodukassidena ajapikku sellisteks. Kodu- ja maakassid paartuvad metsikute kassidega sagedamini kui arvatakse. Seega nende genoom on sarnane.

Ja kuigi kodukassi ellujäämine sõltub täiel määral inimesest, on iseseisvus üks kasside põhilisi iseloomujooni. Kass ei allu mingile hierarhiale, ta ei vaja grupis elamist ega hõimu nagu teised loomad. Nii ei pea ta kellelegi aru andma, vaid saab elada oma tahte kohaselt, välise surve, sotsiaalsete kohustuste ja pahakspanevate pilkudeta. Vaidlustamata iseseisvus on tema vabaduse alustala.

Kassil on salapärane oskus elada rahulikult ja olla õnnelik. Süüa, mängida, magada, hoolitseda oma mugavuse eest ning teha ainult seda, mis meeldib – niisugune näib olevat tema elufilosoofia. Oleme tänulikud, et kassi maailma mahume ka meie, inimesed, tühised putukad, keda kass tegelikult eriti ei vaja.

Kas kassid ohustavad linnupopulatsiooni?

Rootsi bioloog Bo Söderström on analüüsinud vastavaid teadusartikleid ja teinud ise teaduskatseid. Ta väidab, et tüüpiline Euroopa kodukass püüab aastas 12 lindu (seitsme uuringu keskmisena), Ameerika oma 18 (nelja uuringu keskmisena), Austraalia või Uus-Meremaa kass aga 6 (seitsme uuringu keskmisena).

Oletatakse, et kass toob vaid pooled linnud koju omanikule näha. Kodutud või metsikult elavad kassid tapavad muidugi rohkem kui kodumiisud. Arvatakse, et see vahe on kolmekordne. Absoluutarvudes on need kogused väga suured. Näiteks Rootsis on hinnatud, et sealed kassid (miljon kodukassi + 100 000 metsikut) tapavad 17,5 miljonit lindu ja 50 miljonit väikeimetajat aastas.

Milliseks kujuneb pilt, kui seda hinnangut aluseks võttes vaadelda kogu maailma linnupopulatsiooni? Aastal 2012 arvati maailmas olevat 70 miljonit linnupaari (seega 140 miljonit lindu) ning kui igal paaril on keskmiselt 3 poega, siis sügiseks peaks lindude arv olema 350 miljonit. See arvutus ja arvud on muidugi üsna meelevaldsed, aga arvatavasti ligikaudu 200 miljonit lindu ei ela järgmise pesitsusperioodini. Kasside kõrval on lindudel mõistagi palju teisi ohustajaid: linde murravad haigused, nad jäävad auto alla, lendavad vastu akent, kukuvad pesast, satuvad mõne muu kiskja või röövlinnu saagiks. Kass, kes läheb kindla peale välja, püüab enamasti nõrku, haigeid või kogemematuid noori linde, kes ilma kassi osaluseta hukkuks ilmselt mingil muul moel. Kassi süüks arvatakse viis protsenti lindude surmadest.

Olukord on muidugi teine, kui kuskil on kasse väga palju ja linde vähe. Näiteks linnaparkides ja muidugi piirkondades, kus elavad need liigid, kes pesitsevad maa peal. Ka söögimaja külustus võib saatuslikuks saada, kui see ei ole kassikindel. Arvatakse, et ohustatud on punarind, rästalised, västrik, kiur, vint, varblane, tihane. Rahvusvahelise Looduskaitseliidu andmetel on kass süüdi 33 linnu-, imetaja- või kahepaikseliigi hävimises. Austraalias on olukord nii tõsine, et plaanitakse metsskasside massilist hävitamist.

Kassi ei saa ümber õpetada ega gurmeetoiduga meelitades tal jah-timist ära hoida. Täis kõht ei kaota jahiinstinkti. Kuigivõrd võib abi olla kellukesest kassi kaelarihma küljes. Kindlam oleks kassi mitte omapead õue seiklema lasta või vähemalt pidada teda öösel toas.

02 Kas kassi tuleks varakult sotsialiseerida?

Kassi välimuse ja iseloomu määravad geenid, aga viimase juures mängib olulist rolli ka kasvukeskkond ja suhtlus teiste indiviididega, kelle all peetakse silmas eeskätt inimesi ja teisi kasse, aga ka muid loomi.

Kassid jagunevad laias laastus kaheks: kergesti erutuvateks ja kiireteks ning aeglasteks ja vaikseteks. Temperamendi päritavuse uurimisel on püütud kindlaks teha isaskassi mõju järglaste iseloomule. Arvatakse, et kassi iseloomus domineerivad isa jooned. Näiteks agressiivsel isal on ka agressiivsed järglased. Kui arvestada, et vabaduses käib emaslooma tähelepanu eest armutu võitlus, siis on selge, et julgetel ja agressiivsetel kõutsidel on rohkem järeltulijaid kui nende vaiksetel, arglikel ja tagasihoidlikel liigikaaslastel, kes saavad kevadiste pulmamängude ajal haledalt tappa või vaatavad hoopistükkis kogu tralli ettevaatlikult vaid kuurinurgast.

Kui lisada veel fakt, et tagasihoidlikul ja viisakal hulkuval kassil on tõenäoliselt suurem potentsiaal saada heasüdamliku memme poolt adopteeritud ja sellega koos muidugi ka kastreeritud, siis pole üldse ime, et ägedate, aga sealjuures inimese kehtestatud reeglitele allumata kasside osakaal üldises populatsioonis ei kipu oluliselt vähenema.

Uurimistööga on küll kindlaks tehtud, et ka tagasihoidlikumad peidud pääsevad kassipulma lõppedes lõögile, sest emaskass on ühel jooksuajal võimeline paarituma mitme isasega ning sageli on üle küla kõuts mingiks hetkeks omadega juba täiesti läbi, aga piirkonna preilnad käivad endiselt saba väristades endale partnereid otsimas.

Kas iseloom tuleb geenidest või keskkonnast?

Teadlaste huviorbiidis on olnud pikka aega küsimus, kuivõrd määrab kassi iseloomu geneetika ja mil määral ümbritsev keskkond. Sandra McCune Cambridge'i Ülikoolist soovis seda uurida. Katse tehti kahe kõutsi järglastega, kellest üks oli ebakindel ja ebasõbralik ning teine usaldav ja sõbralik. Pooled ebasõbraliku kassi poegadest sotsialiseeriti 2–12-nädalaselt. Ülejäänud olid inimestega kontaktis nii vähe kui võimalik. Samamoodi käituti ka sõbraliku kassi järglastega. Kui kassid olid saanud aastaseks, kontrolliti nende käitumist katsetingimustes. Pingil istus kas varasemast ajast tuttav hooldaja või keegi võõras või pandi tooli kohale puukast, kus oli kaks auku. Teadlased jälgisid kasside reaktsiooni peegelakna tagant. Nelja kassirühma käitumine oli järgmine: need kassid, kellel oli sõbralik isa ja keda sotsialiseeriti väiksenä, tulid inimesi tervitama, hõõrusid end jalgade vastu ja näitasid muul moel oma poolehoidu. Ebasõbraliku isa sotsialiseerimata

KÄITUMINE

19

Kas kass annab häälitsemise ja nühkimisega märku, et tahab suhelda?

Inimeste peamine suhtlusvahend on verbaalne ehk sõnaline. Lisaks sellele kasutavad inimesed üksteise mõistmiseks ja tunnete väljendamiseks mitteverbaalseid suhtlusvahendeid ehk sõnumeid, mida ei kirjutata ega räägita. Nendeks on kehakeel ja näoilmed. Kasside suhtlemine omavahel ja inimestega ei erine väga palju, kuid siiski on üks märkimisväärne erinevus – me suhtleme eri keeltes. Maailmas on tuhandeid keeli ja inimene hakkab rääkima tavaliselt sama keelt, mida kõnelevad tema vanemad, ning sellest kujuneb tema jaoks primaarne suhtluskeel. Samamoodi on ka kassidega. Selleks, et inimesed üksteist hästi mõistaksid, peavad nad rääkima sama keelt. Selleks, et mõista oma lemmikloomi paremini, peaksime teadma põhitõdesid kasside suhtlusoskustest.

Käitumisspetsialistid on täheldanud, et koera puhul on väga suur vahe, kuidas koer inimesse suhtub ja temaga suhtleb, võrreldes suhtlemisega teiste koertega. Inimese ja koera vaheline mäng erineb sootuks liigikaaslaste omavahelisest mängust. Koerad tajuvad, et meie, inimesed, oleme teistsugused, ning nad ei arva, et me oleme nende liigikaaslased. Inimest nähes enamik koeri muudab oma käitumist.

Kassil puudub nii arenenud rääkimisvõime kui ka rõõmust liputav saba. Kass suhtleb, edastades kaitsvaid või ründavaid signaale. Tervitab, et saada tähelepanu, ning kogub informatsiooni teise indiviidi kohta, sealhulgas ka tema seksuaalstaatus kohta. Nende signaalide edasiandmiseks kasutab kass auditiivset (häälitsemine), visuaalset (kehakeel ja näoilmed) ja lõhnasignaale (feromoonid). Kasside suhtlusoskus on kodustamise käigus arenenud. Nii on vähemaks jäänud territoriaalne käitumine ning arenenud sellised sotsiaalsed oskused, et kohanduda keskkonnaga.

Loomade hääliksuste tõlgendamine põhineb väga paljuski kontekstil. Kassi „näu” ja „mjäu” ei pea alati tähendama erinevaid asju.

Kasside puhul on eristatud kuni 16 vokaalset signaali, paraku ei oska inimesed nende kõigi tähendust veel tõlgendada. Kasside hääliksused jaotatakse kolme suuremasse rühma: hääliksused suletud suuga; hääliksused, mis vallanduvad suud vaheldumisi avades ja sulgedes, ning hääliksused, mis vallanduvad pingeseisundis olles avatud suust.

HÄÄLITSUSTE SPIKKER

Hääliksused suletud suuga. Eeskätt tunneme nendena nurrumist. Kass nurrub siis, kui teda valdab rahulolu, kui ta on näljane, stressis, valudes, poegib või hakkab surema. Emakassid suhtlevad oma poegadega enamasti nurrudes. „Trill” on nurrumise ja näugumise vahepealne heli. Kassid kasutavad seda enamasti sõbralikuks suhtlemiseks näiteks mängimise ajal.

Kassipojad hakkavad nurruma juba nädalaselts ning hoogsat nurrumiskoori kuuleb peamiselt imemisajal. See on sõnum emale, et kõik on hästi ja piim voolab õigesse kohta. Emal nurrub vastu, et öelda – olen rahulik, mõnuses meeleolus. Kass nurrub nii sisse- kui ka väljahingamise ajal. Ka siis, kui suu on kinni. Suured kaslased (tiiger, lõvi) nurruvad vaid väljahingamisel.

Häälitsused, mis vallanduvad suud vaheldumisi avades ja sulgedes. Nende hulka kuuluvad nii näugumine inimesega suhtlemiseks kui ka seksuaalsed häälitsused liigikaaslastega suhtlemiseks (emase kassi jooksuajal kostvad helid). Näugumisel on miljon tähendust – kõik oleneb kontekstist ja toonist.

Häälitsused, mis vallanduvad pingeseisundis olles avatud suust. Need on sageli seotud ähvardava või kaitsva agressiivsusega. Nendeks on näiteks urin, kiljatused ja sisin, aga nende hulka kuuluvad ka sellised häälitsused, mis kaasnevad sülitamise ehk piserdamisega.